

Nr 104.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning
angående rätt till ränta vid restitution av utskylder m. m.;
given Stockholms slott den 18 februari 1919.*

Under åberopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet
över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå
riksdagen att antaga bilagda förslag till förordning angående rätt till
ränta vid restitution av utskylder m. m.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens
vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning angående rätt till ränta vid restitution av utskylder m. m.

Härigenom förordnas, att envar, som efter besvär över taxering eller debitering vinner nedsättning i eller befrielse från honom påford utskyld eller avgift till stat eller kommun eller från annan allmän utskyld eller avgift, vid återbekommandet av det belopp, han för mycket erlagt, tillika skall äga erhålla ränta därå efter fem för hundra om året från och med den dag, beloppet visas vara av honom guldets, till den dag, detsamma återbekommes; dock att ränta ej må utgå för längre tid än till dess trettio dagar förflutit, efter det Kungl. Maj:ts beslut i besvärsmålet meddelats eller underordnad myndighets beslut däri tagit åt sig laga kraft.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, av trycket utkommit i Svensk författnings-samling. Där utskyld av den skattskyldige erlagts, innan förordningen trätt i kraft, utgår ränta allenast från och med dagen för ikraftträdandet.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari
1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde:

I skrivelse den 8 november 1917 hemställde Sveriges industriför-
bund, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för ernående av ändamåls-
enligare och rättvisare bestämmelser beträffande uppbörd av till stat och
kommun utgående utskylder och avgifter.

*Framställ-
ning från
Sveriges in-
dustriför-
bund.*

Industriförbundet erinrade därvid, hurusom det enligt bestämmel-
serna i § 9 andra stycket och § 20 i det då gällande uppbörsregle-
mentet av den 19 maj 1911 å ena sidan ålåg skattskyldig att erlagga
honom påförd skatt oberoende av, huruvida den taxering, som legat till
grund för skatten, överklagats eller icke, och å andra sidan envar, som

vunne nedsättning i eller befrielse från honom påförd utskyld eller avgift, vore berättigad att efter ansökning hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, varest debiteringen skett, kostnadsfritt återbekomma vad han för mycket erlagt, varemot någon rätt för den skattskyldige att vid nedsättning i eller upphävande av taxering bekomma ränta å det för mycket erlagda beloppet icke funnes stadgad.

Industriförbundet påpekade vidare, vilka betydande olägenheter det kunde medföra för den skattskyldige, att han, därest han av beskattningsnämnderna blivit för högt taxerad, under en avsevärd tid undandrogen förfoganderätt över ett motsvarande skattebelopp, och att detta först efter av högre instans företagen ändring av taxeringen till honom återställdes.

Under framhållande av, att dessa olägenheter särskilt hårt drabbade industriföretagen, föreslog industriförbundet, att skattskyldig, som överklagat sin taxering, skulle, om han så önskade, kunna få i stället för att erlagga skattebeloppet ställa av uppbördsman godkänd säkerhet, exempelvis statens, kommuns samt vissa enskilda företags obligationer eller ock bankgaranti, under villkor dock att, om den överklagade taxeringen fastställdes, den skattskyldige skulle vara pliktig att erlagga, förutom skattebeloppet, även ränta å detsamma från uppbördsdagen.

Vidare föreslog industriförbundet, för den händelse skattskyldig ej begagnade sig av en dylik utväg, en bestämmelse av det innehåll, att, därest erlagd skatt i anledning av ändrad taxering återbetalades, å det återbetalta skattebeloppet jämväl skulle gäldas ränta efter förslagsvis fem procent för den tid, som förflutit, sedan skatten erlades.

Kammarrätten.

Kammarrätten, som den 22 november 1917 avgav infortrat utlåtande i ärendet, anförde däri, bland annat, följande:

Mot den av industriförbundet föreslagna anordningen ansåge sig kammarrätten böra anmärka, dels att den skattskyldige skulle få ett alltför starkt intresse att överklaga sin taxering, då han, intill dess besvären avgjordes, skulle äga fritt disponera de medel, som eljest skulle tagas i anspråk för skattebetalningen, dels att ställande av säkerhet i stället för skattebetalning icke omedelbart skulle tillföra stat och kommun de konstanta medel, som påräknats vid uppgörande av statens och kommunens budget. Då fritagandet från omedelbart erläggande av skatt väl icke finge avse större belopp, än som påkallades av eventuellt bifall till den skattskyldiges i taxeringsmålet framställda yrkanden, erfordrades i många fall en närmare prövning av det taxeringsresultat, som ett bifall till dessa yrkanden skulle medföra. En sådan förprövning, som skulle avse utskyl-

der till såväl kronan som kommunen, bleve antagligen mycket svår att åstadkomma. Även torde böra erinras därom, att rätten till anstånd med skattebetalning mot ställande av säkerhet, därest en sådan rätt medgäves, svårligen skulle kunna begränsas till visst slag av skattskyldiga eller göras beroende av skattebeloppets storlek. Kammarrätten ansåge sig fördenskull icke kunna förorda en dylik anordning. Däremot ansåge kammarrätten det skäligt, att stat och kommun, såsom av industriförbundet ifrågasatts, ålades att, då taxering blivit nedsatt eller upphävd, till den skattskyldige gälda ränta å motsvarande skattebelopp.

Sedan därefter statskontoret genom remiss den 5 december 1917 anbefallts att, efter överståthållarämbetets och länsstyrelsernas hörande, i ärendet avgiva utlåtande, har statskontoret nu, med överlämnande av yttranden från överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, inkommit med sådant utlåtande.

De sålunda överlämnade handlingarna giva vid handen, att länsstyrelsen i Västernorrlands län anser industriförbundets framställning icke böra till någon Kungl. Maj:ts åtgärd föranleda, att länsstyrelsen i Jönköpings län åter tillstyrker bifall till densamma samt att övriga länsstyrelser ävensom överståthållarämbetet utan vidare eller med vissa modifierationer och tillägg instämma i kammarrättens yttrande i ämnet.

Förstnämnda länsstyrelse anför i sitt yttrande:

»Vad vidkommer industriförbundets förslag, att skattskyldig, som överklagat sin taxering, skulle i stället för skattebeloppets erläggande få sätta av uppbörds-*Länsstyrelsen i Västernorrlands län.* mannen godkänd säkerhet, finner Konungens befallning-havande de i kammarrättens underdåniga utlåtande den 22 november 1917 framställda anmärkningar, att genom en sådan anordning den skattskyldige skulle få ett alltför stort intresse att överklaga sin taxering samt stat och kommun icke omedelbart tillföras de kontanta medel, som påräknats vid uppgörande av statens och kommunens budget, vara så tungt vägande, att varje tanke på att genomföra förslaget i denna del måste falla. Härtill kommer ytterligare, att förslaget givetvis måste föranleda därtill, att, även om klagan föres över en ringa bräkdelen av den upptaxerade inkomsten, anstånd med hela skattebeloppets erläggande måste medgivas under besvärstiden, därest säkerhet ställes — ett förfarande, som skulle verka minst lika störande på kommunernas budget som risken att möjligen få återbetala någon mindre del av de uttagna och disponerade skattemedlen. Även skulle räntebördan å de efter besvärens slutliga avgörande inbetalade skattemedlen från ren redovisningssynpunkt helt visst medföra avsevärda svårigheter.

Bestridas kan å andra sidan icke, att den skattskyldige, som genom besvär vunnit rättelse i påförd beskattning, tillskyndas en ekonomisk förlust genom att vid uppbörden nödgas erlagga ett högre skattebelopp än det sedermera fastställda. Denna förlust torde dock i huvudsak inskränka sig till ränteförlusten, då en

skattskyldig, som förmår ställa säkerhet för förfallet skattebelopp, i regel även torde utan synnerlig olägenhet kunna för sitt förfogande under besvärstiden upplåna motsvarande belopp.

Denna ränteförlust torde dock bliva av ganska underordnad betydelse, enär, att döma av erfarenheten inom detta län, de hittills restituerade utskylderna i regel icke uppgått till särdeles stora belopp. Detta åter torde få sin förklaring därav, att taxeringsnämnderna åtminstone inom detta län icke, såsom industriförbundet synes hålla före, satt såsom sitt mål att söka få taxeringen så hög som möjligt, utan tvärtom i alla tvivelaktiga fall förfarit med största varsamhet och efter sorgfällig prövning av den skattskyldiges egna till ledning för sin taxering lämnade uppgifter.

Att ålägga stat och kommun att gälda berörda för den skattskyldige uppkomna ränteförlust skulle uppenbarligen innebära en synnerlig orättvisa, då det måste antagas, att stat och kommun i de flesta fall å de felaktigt bekomna skattebeloppen icke haft vinst, som motsvarar denna räntegottgörelse. Vid sådant förhållande synes billighet och rättvisa bjuda, att den, som mot sig haft en behörig myndighets inom lagliga gränser fattade beslut, även får vidkännas den förlust, som av detta beslut kan för honom uppkomma.»

Länsstyrelsens i Jönköpings län yttrande är av följande innehåll:

Länsstyrelsen i Jönköpings län.

»Vid avgivande av infordrat yttrande i anledning av Sveriges industriförbunds underdåniga framställning den 8 november 1917, avseende dels sådan ändring i gällande föreskrifter om indrivning av krono- och kommunalutskylder, att skattskyldig, som överklagat sin taxering, skulle kunna i stället för skattens erläggande få ställa säkerhet för densamma, dels ock rätt för skattskyldig, som vunnit nedsättning i honom påförd taxering, att vid erhållande av restitution av för mycket erlagd skatt, jämväl bekomma ränta å densamma från betalningsdagen, får länsstyrelsen anföra följande.

Länsstyrelsen tvekar icke att förorda senare delen av framställningen men anser den föreslagna rätten till ränta å restituerad skatt böra tillerkännas icke blott i framställningen avsedda utan samtliga slag av skattskyldiga.

Även framställningens förra del synes värd beaktande. Utan att vilja förringa kammarrättens anmärkningar mot den ifrågasatta anordningen, att skattskyldig skulle få i stället för att erlägga skatten ställa säkerhet för densamma, vill länsstyrelsen till vad industriförbundet framhållit i fråga om de svårigheter, den skattskyldige kan tillskyndas genom nödvändigheten att utan all hänsyn till befogenheten av en honom påförd taxering erlägga därå belöpande skatt, erinra, att skatten kan uppgå till sådant belopp, att dess utkrävande kan störta den skattskyldiges ekonomiska ställning. I varje fall lära olägenheterna för staten och kommunen av att ej omedelbart få sig tillförd den vid deras budgets uppgörande paräknade skatten icke uppvägas av svårigheterna för den skattskyldige att under en lang tid ligga ute med det för höga skattebeloppet. Dessutom medför skatterestitutionen fara för fel vid taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt. Det restituerade beloppet bör nämligen till den del det icke utgöres av kronoutskylder beräknas såsom beskattningsbar inkomst, enär avdrag därför tidigare åtnjutits, men det undandrager sig lätt taxeringsmyndigheternas uppmärksamhet, huruvida sådant i deklarationen iakttagits.

Visserligen skulle det, såsom kammarrätten anmärkt, kunna befaras, att anordningen kunde föranleda skattskyldig att överklaga sin taxering endast för att få längre tid disponera skattebeloppet. Mot ett sådant missförhållande torde dock finnas korrektiv genom att den skattskyldige ålades att å det utskyldsbelopp, som slutligen fastställdes, erlagga så hög ränta, att han icke hade någon förmån att få disponera beloppet.

Då rätten till anstånd med skattens erläggande mot ställande av säkerhet lärer få inskränkas till den del av skattebeloppet, från vilket besvären avse att få den skattskyldige befriad, måste givetvis denna del på något sätt fixeras. Detta synes utan svårighet kunna ske genom vederbörande Konungens befallningshavande på därom gjord särskild framställning, åtföljd av besvären i avskrift. Framställningen jämte säkerheten synes lämpligen böra avlämnas till vederbörande utmätningsman, som efter mottagandet insänder handlingarna till Konungens befallningshavande och inhiberar vidare indrivningsåtgärder, till dess kännedom om Konungens befallningshavandes beslut erhållits. Å landet eller i stad, där magistrat ej finnes, torde säkerhetshandlingen böra förvaras hos Konungens befallningshavande, intill dess taxeringsmålet slutligen avgjorts, åtminstone i sådana fall, där säkerheten är av beskaffenhet att kunna av innehavaren pantsättas för lån.

Även om mot förmodan det sålunda skisserade förfarandet skulle tillföra utmätningsmännen och Konungens befallningshavande någon mera avsevärd ökning av arbetsbördan, synes detta icke böra hindra genomförandet av en reform, som måste anses påkallad av ett verkligt behov. I fråga om behovet av denna reform, som givetvis bör gälla alla slag av skattskyldiga, erinrar Konungens befallningshavande, att detta redan tidigare framträtt, särskilt där skattskyldig för samma inkomst taxerats i olika kommuner, men numera gjort sig alltmera kännbart, därigenom att det ofta rör sig om betydande skattebelopp.»

Länsstyrelsen i Malmöhus län, som börjar sitt yttrande med att förklara sig dela den mening, kammarrätten i ämnet uttalat, fortsätter här efter: *Länsstyrelsen i Malmöhus län.*

»Skulle anstånd med skattebeloppets inbetalning under alla förhållanden vara medgiven åt en var, som överklagat taxeringen, komme helt visst i många fall besvär att avgivas uteslutande för att erhålla uppskov med inbetalningen. Då emellertid sådana fall kunna förekomma, där det ställer sig uppenbart, att taxeringen tillkommit genom misstag, skulle det måhända kunna ifrågasättas att överlämna exempelvis at Kungl. Maj:ts befallningshavande att avgöra, huruvida anstånd må kunna emot ställande av säkerhet medgivas. Sådant anstånd borde emellertid få medgivas allenast såvida och i den mån kronans ombud hos provningsnämnden i sitt yttrande i taxeringsfrågan tillstyrkt ändring av taxeringen till den skattskyldiges förmån.»

Länsstyrelsen i Norrbottens län säger sig i likhet med kammarrätten anse en generell bestämmelse därom, att klagan över taxeringen medför anstånd med skattebeloppets erläggande, olämplig, men tillägger: *Länsstyrelsen i Norrbottens län.*

»Landshövdingeämbetet håller emellertid före, att i de fall, då dubbeltaxering uppenbart föreligger, möjlighet bör beredas den skattskyldige att slippa er-

lägga skatt för samma inkomst på två håll, varvid dock en viss prövningsrätt bör förbehållas lämplig myndighet, exempelvis den Konungens befallningshavande, som har att mottaga besvaren över dubbeltaxeringen, och som därvid bör på ansökan meddela ett formligt beslut om anstånd med skattens erläggande emot ställande av godkänd säkerhet. Rättvisa och billighet mot den skattskyldige synes kräva en sådan anordning, vilken ej beller synes i avsevärd grad kunna förrycka de beräkningar, som legat till grund vid uppgörandet av statens och kommunens budget.

Om därjämte, såsom även kammarrätten förordat, den bestämmelsen infördes, att stat och kommun äro skyldiga att, då taxering blivit nedsatt eller upphävd, till den skattskyldige gälda ränta å de belopp, han fått för mycket utgiva, torde tillbörlig hänsyn hava tagits till de skattskyldigas intressen i de avseenden industriförbundet i sin framställning åsyftat.»

Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Länsstyrelsen i Västerbottens län omfattar den av kammarrätten uttalade meningen, men anser konsekvensen fordra, att skyldighet jämväl stadgas för skattskyldig att, då taxering höjes, eller skattskyldig, som av taxerings- och prövningsnämnd lämnats fri från taxering, sedermera åsättes sådan, till stat och kommun erlägga ränta å motsvarande skattebelopp.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län anser det starkt kunna ifrågasättas, huruvida icke, med hänsyn till det ej ringa besvär, uträknandet och utbetalandet av ränteersättningarna kommer att åsamka, bland annat, länsstyrelserna, rätten till ersättning för ränteförlust bör tillerkännas skattskyldig allenast då den skatt, som skall restitueras, uppgår till ett visst högre belopp.

Övriga länsstyrelser och överståthållarämbetet.

Övriga länsstyrelser ävensom överståthållarämbetet beröra, där de icke utan vidare tillkännagiva sin anslutning till kammarrättens uttalande, härförutom endast frågor avseende det närmare utformandet av ett därav betingat stadgande i ämnet.

Sålunda framhåller länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län särskilt, att ränta bör beräknas jämväl å sådana utskylder, som grundas å taxeringen, såsom landstingsmedel, bidrag till skjutsentreprenader och vägskatt, samt att ränteutgiften i dessa fall bör drabba vederbörande landsting eller väghållningsdistrikt.

Vidare diskuteras frågan om räntefoten, därvid denna av länsstyrelserna i Östergötlands och Hallands län föreslås till 5 procent samt av länsstyrelsen i Skaraborgs län anses böra utgöra 6 procent, medan länsstyrelsen i Örebro län är av den meningen, att gällande depositionsränta eller $4\frac{1}{2}$ procent vore tillräcklig, och överståthållarämbetet anser ränte-

foten lämpligen kunna bestämmas till belopp, som ungefärligen motsvarar vad staten får betala i ränta vid upptagande av obligationslån.

Slutligen avhandlas även i några av yttrandena spörsmålet om tiden för räntans utgående. I detta hänseende uttalar länsstyrelsen i Hallands län, att räntan torde böra beräknas från den dag, skatten senast förfallit till betalning, till den dag, anordning å det restituerade beloppet utfärdas eller, beträffande kommunalskatt, denna till den skattskyldige återbetalas. Andra länsstyrelser göra gällande, att räntan bör utgå från den dag, skattebeloppet erlagts. Till de senare ansluter sig jämväl överståthållarämbetet, som tillika yttrar, att räntan bör beräknas till dess skattebeloppet utanordnas, dock ej längre än till exempelvis trettionde dagen efter det Kungl. Maj:ts beslut i målet meddelats eller, om restitution sker på grund av kammarrättens beslut, den till restitution berättigade erhållit del därav. Länsstyrelsen i Jämtlands län anser däremot, att vid rätten till utbekommande av ränta bör fästas det villkoret, att den skattskyldige styrker tiden för skattebeloppets inbetalning.

Statskontoret anför för egen del rörande industriförbundets framställning följande:

»Vad först beträffar den av industriförbundet ifrågasatta ändring i bestämmelsen, att besvär över taxering eller debitering icke befriar den skattskyldige från att i behörig ordning inbetala honom påförda utskylder, vilken bestämmelse återfinnes i § 8 sista stycket i nu gällande uppbördsreglemente av den 14 december 1917, kan det å ena sidan ej bestridas, att nämnda bestämmelse kan för många skattskyldiga medföra betydande olägenheter i ekonomiskt hänseende, men å andra sidan skulle, såsom ock av flertalet av de i ärendet avgivna yttranden framgår, en ändring av ifrågavarande bestämmelse i enlighet med industriförbundets hemställan tvivelsutan komma att medföra, att den skattskyldige skulle få ett alltför starkt intresse att överklaga sin taxering, då han ju, intill dess besvären bleve avgjorda, skulle få förfoga över de kontanta medel, som eljest skulle hava använts för skattebetalningen. Att, såsom av länsstyrelsen i Jönköpings län ifrågasatts, söka att förebygga missbruk härutinnan, genom att skattskyldig, som begagnade sig av utvägen att mot ställande av säkerhet få uppskov med erläggande av utskylder, förpliktades att å utskyldsbelopp, med vars inbetalning anstånd beviljats, men som till betalning slutligen fastställdes, gälda ränta efter viss högre räntefot, måste enligt statskontorets förmenande, betecknas såsom mindre lämpligt, då ju ett dylikt tillvägagångssätt måste anses bliva föga effektivt, för såvitt icke räntesatsen göres oskäligt hög.

Vidare skulle genom medgivande av anstånd med skatteinbetalning stat och kommun m. fl. samfälligheter, för vilka enligt § 1 i gällande uppbördsreglemente utskylder och avgifter uppbäras och redovisas i sammanhang med kronouppbörden, komma att eventuellt icke få sig omedelbart tillförda de medel, som påräknats vid uppgörandet av respektive budgeter.

Då dessutom, enligt statskontorets åsikt, befrielse från omedelbart erläggande av utskylder icke kan ifrågakomma beträffande annat utskyldsbelopp, än som kan anses tvistigt, blver en förprövning av det taxerings-, respektive debiteringsresultat, ett gillande av besvären skulle medföra, erforderlig. En sådan prövning torde emellertid bliva synnerligen svår och besvärlig att åstadkomma och skulle — med hänsyn därtill att, därest rätt till anstånd med inbetalning av utskylder, på sätt av industriförbundet föreslagits, skulle komma att medgivas, en sådan rätt givetvis icke bör begränsas till visst slag av skattskyldiga eller göras beroende av skattebeloppets storlek — komma att för den prövande myndigheten, eventuellt vederbörande länsstyrelse, medföra en betydande arbetsbörda och i följd härav ökade kostnader, vilka näppeligen helt kunna anses böra påvila statsverket, då ju de i uppbördsreglementet omförmälda uppbördsmedel till väsentlig del utgöras av utskylder och avgifter till kommuner och andra samfälligheter. Därtill skulle dessutom komma det med prövning, handhavande och förvaring av avlämnade säkerhetshandlingar förenade besvär och ansvar.

I anledning härav har statskontoret, även om ämbetsverket, i likhet med vissa länsstyrelser, finner det synnerligen önskvärt, att åtminstone i sådana fall, där dubbeltaxering eller feltaxering uppenbarligen föreligger, anstånd med utskylders inbetalande, på sätt av industriförbundet ifrågasatts, kunde äga rum, icke ansett sig kunna förorda bifall till förbundets förevarande framställning i denna del.

Däremot har statskontoret icke något att erinra mot, att skattskyldig, som på grund av besvär fått sin taxering eller debitering nedsatt eller upphävd, berättigas att, förutom det för mycket erlagda utskylds- eller avgiftsbeloppet, av statsverket, respektive kommun eller annan samfällighet, utfå jämväl ränta å berörda belopp, förslagsvis efter fem procent för år; Järande ifrågakommande ränta, som icke synes böra inskränkas endast till visst slag av skattskyldiga eller viss storlek av det belopp, som skall återbetalas, böra beräknas från och med den dag, den skattskyldige styrker sig hava erlagt utskylderna, respektive avgifterna, till den dag, då vederbörande restitutionsbelopp utbetalas, dock högst trettio dagar efter det Kungl. Maj:ts dom i besvärsmålet fallit eller eventuellt kammarrättens utslag däri vunnit laga kraft, samt utbetalas samtidigt med det restituerade utskylds- eller avgiftsbeloppet och lämpligen av samma medel som detta.

Att, sasom av länsstyrelsen i Västerbottens län ifrågasatts, stadga enahanda räntebetalningsskyldighet jämväl för den skattskyldige, som i anledning av besvär blivit asatt taxering eller fått sin förutvarande taxering höjd, synes åter statskontoret icke vara att förorda, när den omständigheten, att en skattskyldig av vederbörande taxeringsmyndigheter blivit antingen för lågt eller ej alls taxerad, icke rimligtvis kan läggas honom till last och följaktligen icke bör förorsaka honom någon extra utgift utöver de utskylder och avgifter, för vilka han slutligen debiterats.»

Departementschefen.

Efter det industriförbundets föreliggande framställning gjordes, har 1911 års uppbördsreglemente upphävt och nytt uppbördsreglemente utfärdats den 14 december 1917. De bestämmelser, mot vilka berörda framställning riktar sig, återfinnas emellertid till innebörden oförändrade uti 8 och 21 §§ av det nya reglementet. Då uppbördsreglementet likväl

endast avser utskylder och avgifter till kronan ävensom sådana utskylder och avgifter, som enligt allmän författning eller särskilda av Kungl. Maj:t meddelade stadganden skola uppbäras och redovisas i samband med kronouppbörden, äga ifrågakomna bestämmelser följaktligen icke tillämplighet beträffande utskylder till kommunen. I fråga om sådana utskylder finnas motsvarande stadganden icke meddelade i vidare mån, än att förordningarna om kommunalstyrelse på landet och om kommunalstyrelse i stad, liksom förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, innehålla föreskrift därom, att den, som klagat över debitering av utskyld, under avbidan på klagomålets prövning är pliktig att i stadgad ordning betala det honom påförda utskyldsbeloppet och sedermera, därest klagomålen vinna avseende, är berättigad återfå vad han finnes hava för mycket erlagt. Genom praxis torde dock få anses fastslaget, att, om den bevillning, som påförts en person, upphäves eller nedsättes, motsvarande ändring äger rum beträffande den av bevillningen normerade kommunala skattskyldigheten, och att vederbörande för den skull i sådant fall är utan vidare berättigad återfå för mycket erlagda kommunalutskylder. Men därtill inskränker sig också hans rätt här liksom i fråga om de i uppbördsreglementet avsedda utskylder och avgifter.

Det låter sig svårigen förnekas, att det förhållandet, att klagomål över taxeringen icke befria skattskyldig från att i behörig ordning inbetala honom påförda utskylder, är ägnat att många gånger medföra betydande ekonomiska olägenheter för de skattskyldiga, därigenom att de under avsevärd tid utan att ens erhålla någon ränta måste ligga ute med skattebelopp, som de slutligen förklaras berättigade återfå.

På sätt kammarrätten och statskontoret framhållit, torde dock ett genomförande av industriförbundets förslag, att skattskyldig, som överklagat sin taxering, skulle i stället för att erlagga det honom påförda skattebeloppet få ställa behörig säkerhet därför, icke vara förenligt med det allmännas berättigade intresse, varjämte en dylik anordning skulle stöta på betydande praktiska svårigheter. Ett generellt medgivande av antydda innehåll synes mig därför icke kunna ifrågakomma. Men det torde icke heller gå för sig att, såsom ett par länsstyrelser föreslagit, göra skillnad på olika fall och, där uppenbarligen dubbeltaxering föreligger eller taxeringen eljest tillkommit av misstag, låta den skattskyldige komma i åtnjutande av nyssberörda förmån. Även en sådan anordning skulle för visso vara förenad med åtskilliga vanskligheter och leda till missbruk av klagorätten.

Om jag sålunda finner mig icke kunna understödja industriförbundets ovanberörda förslag, synes det mig däremot angeläget att bereda

skattskyldig skydd mot ränteförlust på grund av felaktig taxering. En reform i sådan riktning har ju också allmänt förordats av de i ärendet hörda myndigheterna. Endast länsstyrelsen i Västernorrlands län har härvid ställt sig helt avvisande. De skäl, nämnda myndighet anført för denna sin ståndpunkt, synas mig emellertid icke vara av avgörande betydelse, utan anser jag för min del det bäst överensstämma med rättvisa och billighet, att den, som på grund av ändring i taxeringen äger återbekomma erlagt utskyldsbelopp, i gengäld för det han under tiden måst ligga ute med detsamma berättigas att erhålla någon ränta därå. Icke heller synes mig, på sätt av länsstyrelsen i Gävleborgs län ifrågasatts, det med uträknandet och utbetalandet av en dylik räntegottgörelse förenade besväret böra stå i vägen för ett konsekvent genomförande av en sådan reform.

Nu utvecklade synpunkter leda därtill, att skattskyldigs rätt till räntegottgörelse i här förutsatta fall bör avse, icke allenast utskylder till stat och kommun, utan alla utskylder och avgifter, som grundas på taxeringen. Vad som i detta avseende kan komma att stadgas i fråga om restitution av utskylder och avgifter till följd av ändring i taxeringen, bör emellertid jämväl vinna tillämpning, där restitution äger rum på grund av ändring uti debiteringen.

Vad åter angår det av länsstyrelsen i Västerbottens län väckta förslaget att jämväl ålägga skattskyldig, som får sin taxering höjd eller, efter att hava av taxerings- och prövningsnämnd lämnats fri från taxering, åsättes sådan, skyldighet att gälda ränta å det belopp, han till följd därav har att erlägga, så förefinnas väl skäl därför i de fall, då den felaktiga lägre taxeringen vållats av den skattskyldige själv, exempelvis genom ofullständiga eller missvisande uppgifter. Givetvis bör det dock icke ifrågasättas att stadga en dylik skyldighet jämväl för de fall, där den oriktiga taxeringen icke föranletts av den skattskyldige. En tillfredsställande lösning av hithörande spörsmål skulle emellertid tarva ytterligare utredning. Jag anser därför, att nu berörda fråga icke bör upptagas till prövning i detta sammanhang.

Beträffande därefter den räntefot, som bör läggas till grund vid eventuell räntegottgörelse till skattskyldig, hava ju olika åsikter yppat sig bland de hörda myndigheterna. För min del anser jag densamma skäligen böra bestämmas till fem procent.

Vad angår den tid, varunder skattskyldig må äga tillgodonjuta ränta å det belopp, han för mycket erlagt, ansluter jag mig till statskontorets härutinnan uttalade mening.

De av det anförda betingade bestämmelserna synas lämpligen böra meddelas i form av en särskild förordning. Denna torde böra träda i kraft omedelbart. Med avseende å frågan huruvida rätten att erhålla ränta skall avse även det fall, att utskylder, som restitueras, erlagts innan förordningen trätt i kraft, så anser jag det vara riktigast att så sker. Emellertid anser jag mig böra fästa uppmärksamheten därå, att på grund av den stora mängd besvärsmål i skattefrågor, särskilt beträffande taxeringen till krigskonjunkturskatt, som för närvarande äro beroende på myndigheternas prövning, det kan befaras att ensamt räntegottgörelserna vid blivande skatterestitutioner komma att uppgå till avsevärda belopp. Att låta räntegottgörelse avse jämväl tid, innan förordningen trätt i kraft, synes mig däremot så mycket mindre böra ifrågakomma, som därigenom skattskyldiga, vilka överklagat ett och samma års taxering, skulle i förevarande hänseende bliva olika ställda, allt efter som klagomålen vid tiden för förordningens ikraftträdande redan vore slutligen avgjorda eller så icke vore fallet.

En bestämmelse om rätt till ränta vid restitution av kronoutskylder borde rätteligen föranleda en förhöjning av det för restitutioner avsedda ordinarie anslaget under riksstatens sjunde huvudtitel. Med hänsyn till svårigheten att under nuvarande förhållanden ens tillnärmelsevis beräkna de belopp, som staten på grund av det ifrågasatta stadgandet kan komma att utgiva, synes det mig dock vara lämpligast att ej för det närvarande föreslå någon ändring i fråga om beloppet av berörda anslag, vilket beviljats såsom förslagsanslag.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst ett i enlighet med vad han sålunda anført upprättat förslag till *förordning angående rätt till ränta vid restitution av utskylder m. m.*, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att antaga nämnda förslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Grip.